

Уманський національний університет садівництва
Факультет агрономії
Кафедра загального землеробства

Назва курсу	Педагогіка і методика викладання у вищій школі
Викладач	Осадча Лариса Анатоліївна
Профайл викладача	https://sport.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/osadcha-larisa-anatoliivna.html
Контактний телефон	066-266-47-40
E-mail:	fizvuhovannya@gmail.com
Консультації	Періодично згідно графіку консультацій упродовж вивчення курсу навчальної дисципліни

Обсяг курсу

Вид заняття	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	14	16	60

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
2019	1	201 Агрономія	1-й курс – 2019 р.	Нормативна

Опис навчальної дисципліни (анотація курсу)

Кількість кредитів – 3

Кількість модулів – 1

Кількість змістових модулів – 3

Загальна кількість годин – 90

Курс «Педагогіка і методика викладання у вищій школі» є складовою навчально-методичного комплексу за спеціальністю 201 Агрономія і відіграє важливу роль у формуванні науковця за третім освітньо-науковим рівнем.

Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є формування в аспірантів навиків до дослідницької роботи. Надати слухачам теоретичні основи і практичні навички планування та проведення польових і лабораторних досліджень та статистичного опрацювання їх наслідків.

Навчальна дисципліна „ Педагогіка і методика викладання у вищій школі” розрахована на слухачів, які навчаються за освітньою-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 201 Агрономія і є однією зі складових цілісної професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи.

Робоча програма побудована відповідно до модернізації освітньої діяльності в Україні в контексті Європейських вимог. Головне завдання курсу – допомогти здобувачам ОНП засвоїти теоретико-методологічні основи педагогіки і психології вищої школи, оволодіти педагогічною майстерністю та методикою викладання навчальних дисциплін у ЗВО.

Інтегральна компетентність: здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі аграрних наук та продовольства, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних наукових знань та/або професійної практики..

Загальні компетентності:

- здатність планувати та проводити навчальні заняття, використовуючи компетентнісний підхід (базується на результатах навчання);

Спеціальні фахові компетентності:

- здатність здійснювати індивідуально-освітню наукову програму;
- здатність до інноваційної наукової творчості;
- проведення високоякісного наукового пошуку, обробка, аналіз та інтеграція набутих наукових знань;
- реалізувати ідеї інноваційної діяльності;
- здатність до самоорганізації та розвитку наукового потенціалу;
- використання теоретичних знань і практичного досвіду для кар’єрного зростання і здійснення управлінської та педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

- професійно виконувати педагогічно-виховну діяльність;
- мати ґрунтовні знання предметної області та застосовувати причинно-наслідкові зв’язки розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;
- застосовувати сучасні науково-технічні досягнення світової культури та цивілізації;

- кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, що публікуються як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних науково-метричних баз;
- дотримуватись норм і правил академічної доброчесності досліджень;
- уміти працювати в науковому та науково-педагогічному колективі; знати принципи організації, форм здійснення навчального процесу, застосування активних методик викладання;
- володіти, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних до виконання досліджень.

Формат курсу

Для засвоєння матеріалу передбачається наступні види навчальної роботи: лекційні, семінарські та практичні заняття, соціально-психологічні тренінги, групові дискусії, підготовка та складання заліку.

Календарно-тематичний план

Термін виконання	Тема	Форма діяльності	Обсяг годин	Матеріали	Література	Кількість балів
1	2	3	4	5	6	7
<i>I семестр</i>						
1 тиждень	Лекційне заняття 1. Система вищої освіти в Україні Вища освіта в Україні, її цілі та завдання. Типи вищих навчальних закладів, їх характеристика. Освітньо-кваліфікаційні рівні (ступенева освіта) в Україні.	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–
	Лекційне заняття 2. Вища освіта та Болонський процес Вища освіта та Болонський процес. Система вищої освіти в країнах Європи та Америки. Болонський процес як засіб інтеграції Європейської вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–
	Семінарське заняття 1. Системи вищої освіти у країнах Європи. Принципи і шляхи їх інтеграції Сучасні принципи побудови і завдання вищої освіти у розвинених країнах. Заклади і ступеневість освіти. Організація навчального процесу. Методи і засоби навчання.	Аудиторна, семінарське заняття	2	Перевірка конспектів першоджерел. Усне опитування	6–12	12
	Практичне заняття 1. Вища освіта та Болонський процес Групова дискусія на тему: „Входження вищої освіти України до Болонського процесу: за і проти”.	Аудиторна, практичне заняття	2	конспектів першоджерел. Усне опитування	6–12	10
2 тиждень	Лекційне заняття 3. Аудиторні форми організації навчання у вищому навчальному закладі: підготовка та методика проведення Вузівська лекція, її види та методика підготовки. Методика підготовки і проведення практичних та семінарських занять.	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–

1	2	3	4	5	6	7
	Лекційне заняття 4. Інтерактивні методи вузівського навчання. Поняття про інтерактивні методи навчання і їх класифікація. Кейс-метод у викладанні фахових дисциплін. Ділові та рольові ігри як форма проведення практичних занять. Метод мозкового штурму та його використання при груповому вирішенні творчої проблеми. Соціально-психологічний тренінг.	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–
2 тиждень	Семінарське заняття 2. Інноваційні педагогічні технології в освіті Розробка та впровадження у навчальний процес дистанційної освіти. Комп'ютеризація та інформатизація навчального процесу Інформаційно-технічне забезпечення самостійної роботи студентів	Аудиторна, семінарське заняття	2	Реферативні повідомлення Фронтальне опитування	6–12	12
	Практичне заняття 2. Планування і організація навчального процесу	Аудиторна, практичне заняття	2	Реферативні повідомлення Фронтальне опитування	6–12	11
3 тиждень	Лекційне заняття 5. Організація самостійної роботи студентів Сутність і значення самостійної роботи студентів. Види самостійних робіт і педагогічне керівництво ними. Форми і методи контролю самостійної роботи студентів. Організація науково-дослідної роботи студентів, її специфіка.	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–
3 тиждень	Практичне заняття 3. Аудиторні форми організації навчання у вищому навчальному закладі Вузівська лекція.	Аудиторна, практичне заняття	2	Реферативні повідомлення Фронтальне опитування	6–12	
4 тиждень	Лекційне заняття 6. Контроль і діагностика знань студентів Види контролю знань студентів, їх характеристика. Тестовий контроль знань. Види тестів і методика їх розробки. Модульно-рейтингова система оцінки знань студентів. Основні принципи її побудови. Основні вимоги і методики проведення заліків та	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–

	екзаменів.					
	Семінарське заняття 3. Психолого-педагогічні основи навчальної діяльності Навчання як специфічний вид пізнавальної діяльності, його структура. Індивідуальні відмінності у здібностях студентів до навчання. Вплив навчального процесу у вузі на розвиток інтелекту студента	Аудиторна, семінарське заняття	2	Фронтальне опитування	6–12	15
	Практичне заняття 4. Інтерактивні методи вузівського навчання Соціально-психологічний тренінг	Аудиторна, практичне заняття	2	Розробка елементів тренінгу	6–12	20
5 тиждень	Лекційне заняття 7. Психолого-педагогічні основи педагогічного співробітництва викладача і студентів Психологічна характеристика особистості студента. Педагогічна майстерність викладача та її складові. Педагогічне спілкування та умови його ефективності.	Аудиторна, лекційна	2	Опорний конспект лекцій, демонстраційні таблиці	1–5	–
	Практичне заняття 5. Контроль і діагностика знань студентів Розробка шкал оцінювання навчальної діяльності студента в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.	Аудиторна, практичне заняття	2	Контрольна робота	6–12	20
			30			100

Методи навчання

Сьогодні вже неможливо викладати дисципліни традиційно, коли у центрі навчального процесу знаходиться викладач, а студенти мовчки сприймають матеріал, слухають пояснення на лекціях або звітують на семінарських і практичних заняттях, виконують контрольні завдання, складають заліки, іспити, одержують оцінки за ті знання і навички, які набули у процесі навчання.

Впровадження інтерактивних методик у викладання дисципліни дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Студент стає співавтором лекції, семінарського заняття тощо. Підхід до учня, який знаходиться у центрі процесу навчання, ґрунтується на повазі до його думки, на спонуканні до активності, на заохоченні до творчості.

Даний метод навчання полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і як наслідок - у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули учні. У працях зарубіжних педагогів цей новий підхід має назву *"навчання за методом участі"*, *"кооперативне навчання"*, коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду. Це сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення. *Інтерактивне навчання* у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів.

При викладанні дисципліни використовуються наступні форми навчальної діяльності: фронтальна, парна, індивідуальна та групова.

Найпоширенішою є групова форм, яка є формою організації навчання в малих групах учнів, об'єднаних загальною навчальною метою за опосередкованого керівництва викладачем і в співпраці з учнями. Викладач у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність студентів.

Стосунки між викладачем та студентом набувають ознак співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки в тому разі, якщо в студентів виникає запитання і вони самі звертаються по допомогу до викладача. Це їхня спільна діяльність. Групова навчальна діяльність не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці. Відомо, що студентам буває психологічно складно звертатися за поясненням до викладача і набагато простіше - до ровесників.

При викладанні лекційного матеріалу обов'язковим є використання презентацій, що є гарною наочністю для студентів та дозволяє краще засвоїти матеріал.

Методи контролю

Поточний модульний контроль передбачає наступне: студент, відповідно до затвердженої робочої навчальної програми з дисципліни, виконує певні види навчальної роботи (відповідь на семінарських заняттях, реферат, кросворд, тестові завдання тощо), передбачені в кожному змістовному модулі, і захищає їх результати у встановлені терміни.

Оцінювання виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах за багатобальною та національною шкалою. При цьому можуть бути передбачені як заохочувальні так і “штрафні” бали (наприклад, за додержання встановлених термінів виконання різних видів навчальної роботи тощо).

Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав необхідну кількість балів, встановлену для дисципліни.

Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи в межах даного модуля, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену і курсового проекту	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузу. К.: Либідь.1998.
2. Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. Основы психологии и педагогики. К.: МАУП. 1999.
3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник. /За ред. В.Г. Кременя. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2004.
4. Заика Е. Психологические вопросы организации самостоятельной работы студентов в ВУЗе / Практична психологія та соціальна робота. 2002. №5.
5. Освітні технології: Навч.-метод. посібник /за ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К. 2001.

Базова література

6. Андрущенко В. Теоретико-методологічні засади модернізації вищої освіти в Україні на рубежі століть. /Вища освіта України. 2001. №2.
7. Беленька Г.В. Інтерактивні прийоми викладання навчальної дисципліни у вищій школі. К. 2001.
8. Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід. (Дидактичний аспект). Харків. Скорпіон. 2000.
9. Ветров С. Тип навчання – інноваційний. /Вища освіта України. 2001. №2.
10. Головка Л.Л. Активізація самостійної роботи студента під час лекційних занять. / Освіта і Управління. 2002. Т. 5. №4.
11. Лосєва Н. Тестування в умовах багатоступеневої підготовки фахівців у вищій школі / Освіта і Управління. 2002. Т. 5. №4.
12. Матеріали науково-практичного семінару „Кредитно-модульна система підготовки фахівців у контексті Болонської декларації”. Львів. 21-23 листопада. 2003.